

Sosiaalihuollon kokonaisarkkitehtuuri

Terveydenhuollon ATK-päivät 27.5.2009

SESSIO 12

Antero Lehmuskoski

Projektipäällikkö

Sosiaalialan tietoteknologiahanke

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

27.5.2009 klo 8.30 – 11.00 Alvar-sali

8.30 Johdatus sosiaalihuollon kokonaisarkkitehtuuriin
Antero Lehmuskoski, pj

9 Sosiaalihuollon asiakastiedon hallinnan
kehittämistarpeita

Minna Remes-Sievänen

9.30 Sosiaalihuollon toimintaprosessien mallinnus

Päivi Röppänen

10 Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tietomallinnus
Riikka Huttunen

10.30 Asiakasasiakirjojen sähköinen arkistointi ja
tietojärjestelmäpalvelut

Esa Paakkanen

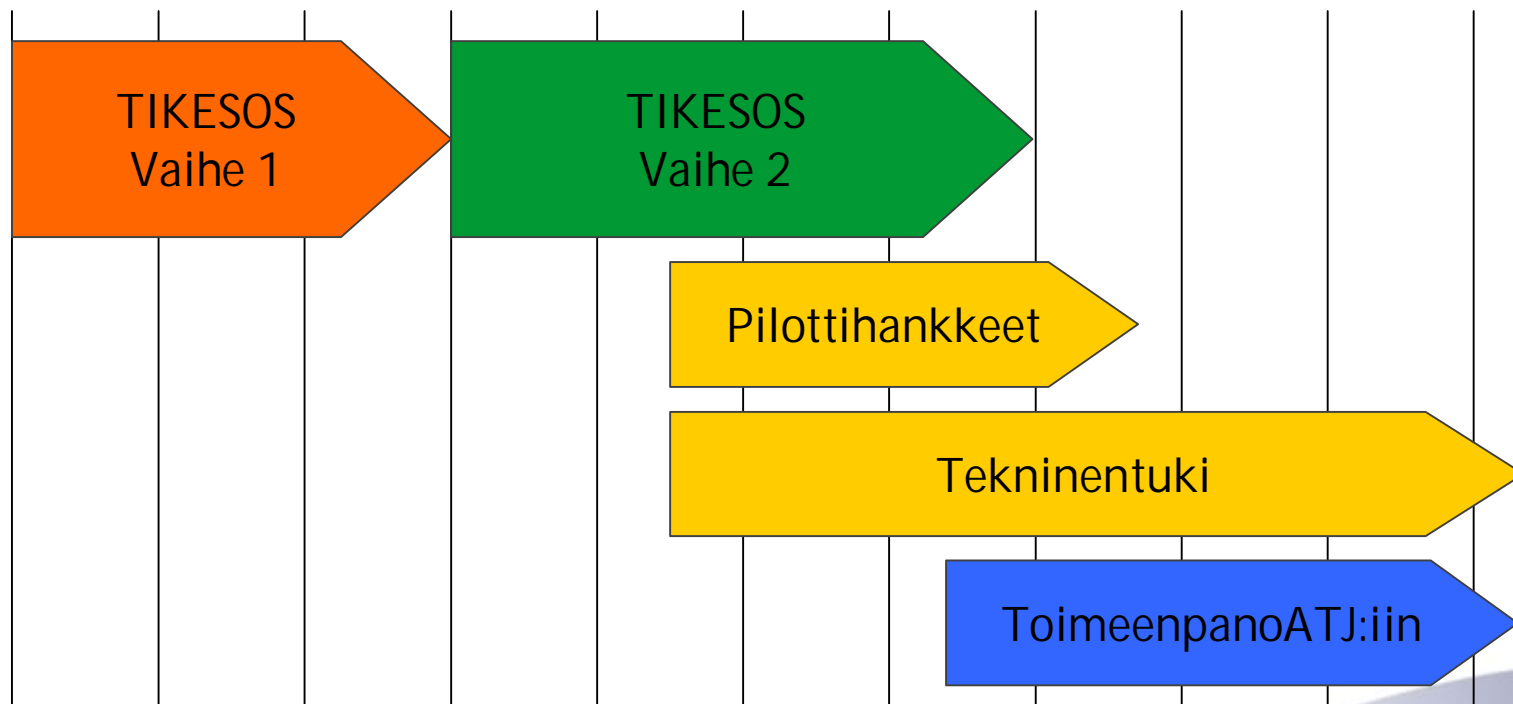

Sosiaalialan tietoteknologiahanke

- Sosiaalialan asiakastiedon hallinnan arkkitehtuuria kehitetään STM:n hankkeessa (Tikesos)
- Vuosina 2005–2007 osana Sosiaalialan kehittämishanketta (Vaihe 1)
- Vuosina 2008–2011 itsenäisenä hankkeena (Vaihe 2)
- Hankkeen painopiste on asiakastiedon hallinnan kokonaisarkkitehtuurin kehittämisessä

Hankkeen vaiheet

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015

Tikesos-organisaatio

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Kokonaisarkkitehtuuri

- Pääpaino ihmisissä ja toiminnassa, ei tekniikassa
- Kuvaa ihmisten toiminnassaan tarvitsemaa tietoa ja sen hallintaa
- Suunnittelun ja kommunikoinnin työväline
- Sisältää toiminnan eri tasoilla tarvittavia suunnittelun välineitä
- Sisältää neljä näkökulmaa:
  - Toiminta
  - Tieto
  - Tietojärjestelmä
  - Teknologia

Kokonaisarkkitehtuurimalli

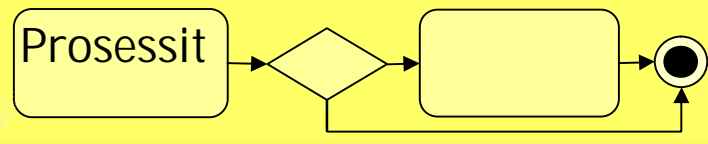

Reunaehdot Tavoitteet	Lainsäädäntö	
	Hyvä hallintotapa	
	Yhteiskuntapoliittiset tavoitteet Hallitusohjelma, HSA, strategia	EU-ohjeistus
	IT-strategia	

Näkökulmat	Toiminta-arkkitehtuuri	Tietoarkkitehtuuri	Tietojärjestelmä-arkkitehtuuri	Teknologia-arkkitehtuuri
Kuvaustasot				
Julkishallinto / kokonaisuus	Julkishallinnon palvelukartta	Arkkitehtuuriperiaatteet		
	Yhteiskunnalliset skenaariot	Standardisalkku		
	Poikkihallinnolliset prosessit	Ydinsanasto	Tietojärjestelmäpalvelut	Teknologiasalkku
	Prosessikartta	Strategiset tietovarannot	Järjestelmäsalkku	Verkkokaavio
	Kohdealueuuttelo			
Klusteri / kohdealue	Kohdealueen palvelukartta	Kohdealuekohtaiset standardit		
	Kohdealueen skenaariot	Informaatio-salkku	Tietojärjestelmäsalkku	Teknologiasalkku
	Prosessikuvaukset	Tietovarastot	Järjestelmät tiedot matriisi	Viitearkkitehtuurit
	Prosessikartta	Sanastot	Järjestelmät prosessit matriisi	Rajapinnat
	Sidosryhmät			
	Osa-alueuuttelo		Integraatiotarpeet	Integraatiotratkaisut
Virasto / osa-alue	Osa-alueen palvelukartta	Osa-aluekohtaiset standardit		
	Osa-alueen skenaariot	Informaatio-salkku	Tietojärjestelmäsalkku	Teknologiasalkku
	Sidosryhmät	Tietovarastot	Järjestelmät tiedot matriisi	Viitearkkitehtuurit
	Prosessikartta	Prosessit tiedot matriisi	Järjestelmät prosessit matriisi	Rajapinnat
	Prosessikuvaukset	Tiedot palvelut matriisi		
		Sanastot	Integraatiotarpeet	Integraatiotratkaisut

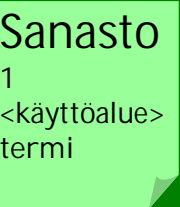
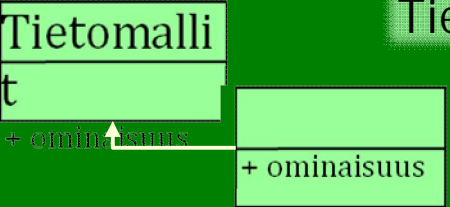

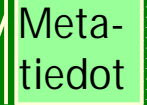
Neljä arkkitehtuurinäkökulmaa

Toiminta

Tietotarpeet **Palvelut**

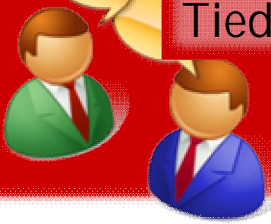

Prosessit **Hallinto-asiat** **Kirjaaminen**

Tieto

Sanasto **Tietomalli** **Tiedon rakenteet** **Asia-kirja-rakenteet** **Meta-tiedot**

Tietosisällöt

Järjestelmä

Kansalliset palvelut **Tiedonvälitys** **Arkistointi**

Teknologia

Standardit **Tekniset rakenteet** **Tekniset ratkaisut**

Kehittämisen lähtökohdat

Toiminta

- Sosiaalipalvelujen järjestäminen on lakisääteistä, mutta palvelujen sisältö ja organisointi vaihtelevat

Tieto

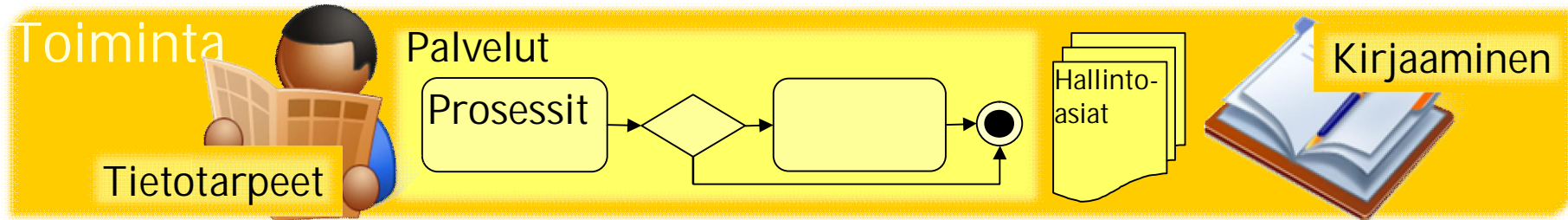
- Tietosisältöjen ja sen hallinnoinnin käytännöt vaihtelevat
- Tiedon semantiikka ja rakenteet eivät ole yhteensopivia
- Käytössä kirjavaa tekniikkaa ja standardeja

Järjestelmä

Teknologia

Tavoitteena toiminnan, tiedon, järjestelmän ja teknologian yhtenäistäminen

Toiminnan yhtenäistäminen

1) Toimijoiden tietotarpeet

- a) Tehtäväkohtaiset tietotarpeiden kuvaukset
- b) Ammatti- ja sidosryhmät eri organisaatioissa

2) Palvelujen kuvaus

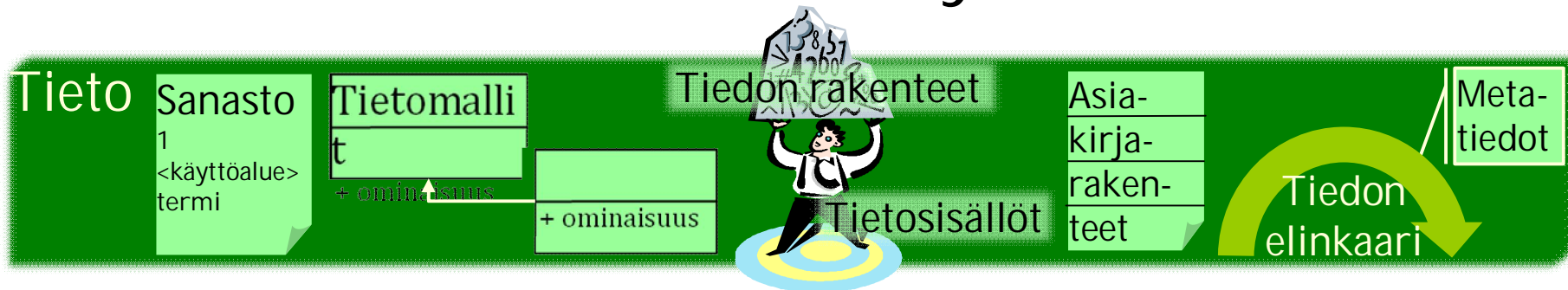
- a) Tavoitetilan työprosessit eri tehtävissä
- b) Tietotarpeiden, prosessien ja asiakirjojen yhteydet

3) Kirjaamiskäytännöt

- a) Hyvän kirjaamisen periaatteet
- b) Työntekijäkohtaisesta kirjaamisesta kirjaamisen hyviin käytäntöihin
- c) Kirjaamiskoulutus

4) Määrittysten pilotointi ja jalkauttaminen

Tiedon yhtenäistäminen

1) Tiedon semantiikan yhtenäistäminen

- Sosiaalialan sanasto ja XML-sanastotyö
- Asiakastietojen tietomallit

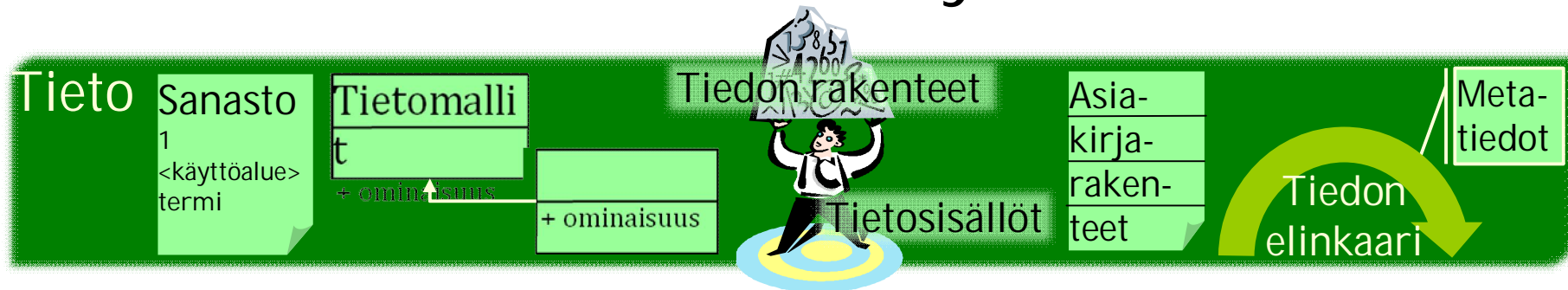
2) Tietosisältöjen yhtenäistäminen

- Palveluille yhteiset perustiedot asiakkaasta ja palvelun antajasta
- Tietoelementit ja niistä muodostuvat tietokokonaisuudet

3) Tiedon rakenteiden yhtenäistäminen

- Tietotyypit (henkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot jne.)
- Luokitukset (asiakirjatyypiluokitus, tehtävä- ja palveluluokitus jne.)
- Koodistot

Tiedon yhtenäistäminen

4) Asiakirjojen rakenteiden yhtenäistäminen

- a) Asiakirjatyypit
- b) Asiakirjan osat (konteksti ja sisältö)
- c) Tietokokonaisuuksien järjestys

5) Tiedon elinkaaren yhtenäistäminen

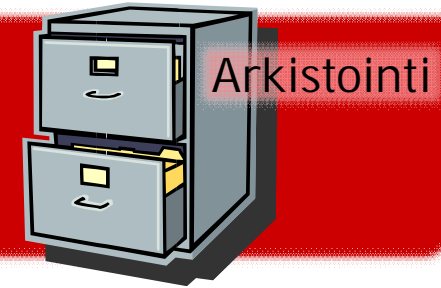
- a) Asiakirjojen säilytysajat
- b) Pysyvästi säilytettävät asiakirjat

6) Kuvailutietojen yhtenäistäminen

- a) Asiakirjan hallinnan metatiedot
- b) Sisällön kuvailun metatiedot

Järjestelmän yhtenäistäminen

Järjestelmä

1) Sähköinen arkistointi

- a) Kansallisesti keskitetty asiakirjojen säilytys
- b) Viranomaishallinnointi

2) Tiedonvälitys

- a) Tiedonsiirto toimijaorganisaatioiden sisällä
- b) Tiedonsiirto toimijaorganisaatioiden välillä

3) Kansalliset palvelut

- a) Suuntaviivat kansallisesti ja paikallisesti järjestettävistä palveluista
- b) Asiakirjallisen tiedon luovutuksen käytännöt
- c) Asiakirjallisen tiedon käytön edellytykset
- d) Kansallinen asiakastietojärjestelmä?

Tekniikan yhtenäistäminen

Teknologia

Stan-
dardit

<XML>
UML...

CT anyType

Tekniset rakenteet

Tekniset ratkaisut

1) Käytettävät standardit

- a) Tuotestandardit: asiakirjastandardit, metatietostandardit, tiedonsiirron standardit
- b) Menetelmästandardit: prosessikuvausten, tietojen mallinnuksen ym. standardit

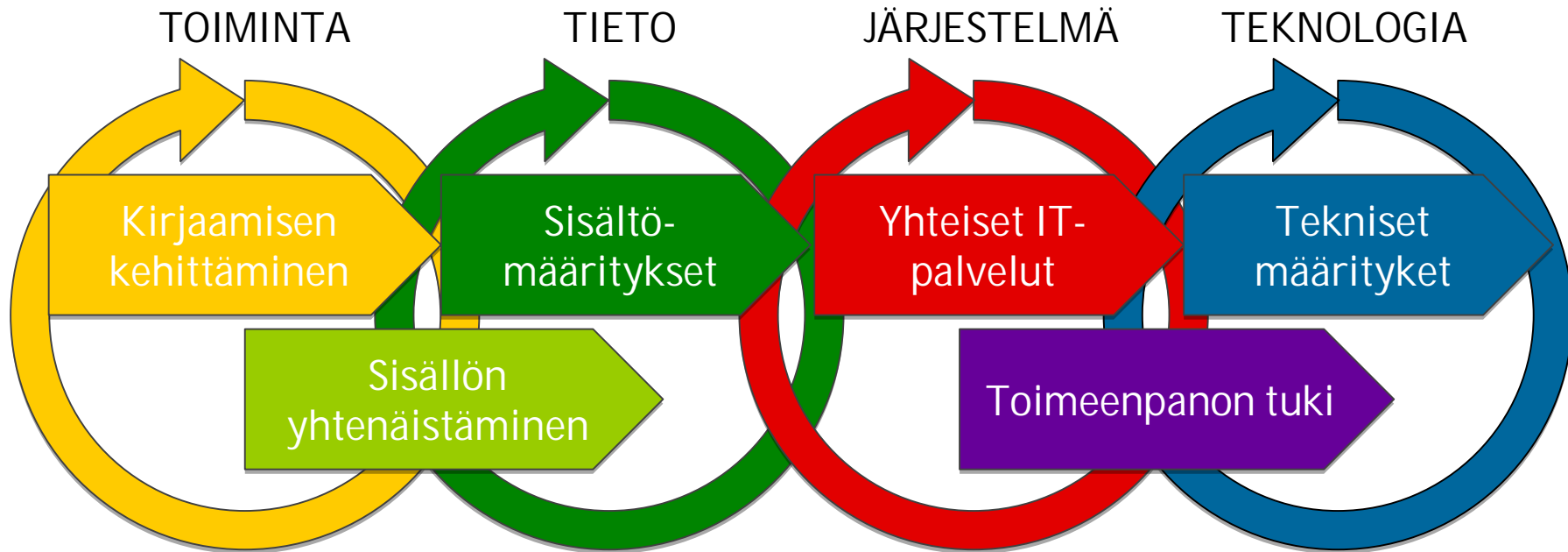
2) Asiakirjojen tekniset rakenteet

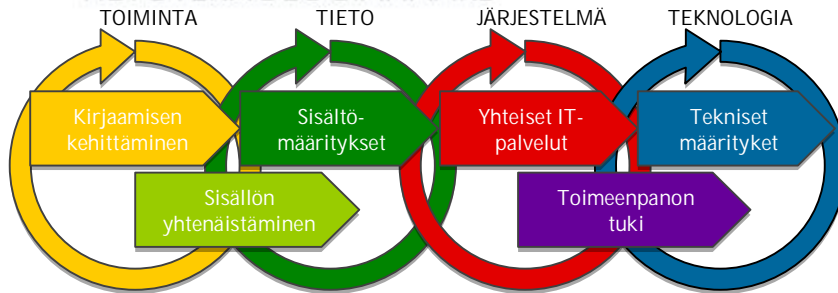
- a) XML-schema
- b) Perustuu tietomäärittelyyn

3) Kansallisten palvelujen tekniset ratkaisut

- a) Viestinvälityksessä käytettävä tekniikka
- b) Määrittelyjen testaus

Vuoden 2009 osahankkeet

Osahankkeiden sisältö

OSAHANKKEET 2009					
1 Toimeenpanon tuki	2 Sisällön yhtenäistäminen	3 Sisältö-määritykset	4 Tekniset määritykset	5 Yhteiset IT-palvelut	6 Kirjaamisen sisällön kehittäminen
Pilotointi, jalkautus ja viestintä	Prosessi-kuvaukset	Palvelu-kohtaiset tietosisällöt	Tekniset asiakirja-rakenteet	Kansalliset tietojärjestelmät	Hyvän kirjaamisen periaatteet
	Tietomallit	Asiakirja-rakenteet	Standardi-salkku	Sähköinen arkistointi	
	Palvelu- ja tehtävä-luokitus		Viestin-välitys		
			Metatiedot		